

T R E Ś Ć Nr. 466.

SZWAJCARJA JAKO "RAJ PIENIĘŻNY".	str.	1
REFORMA USTAWY AKCYJNEJ W NIEMCZECH.	"	2
POWRÓT BELGJI DO WALUTY ŻŁOTEJ .	"	3
KONTROLA OBROTU DEWIZOWEGO W HISZPANJI.	"	5
ZNIŻKA STOPY DYSKONTOWEJ BANKU GDAŃSKIEGO.	"	6
NOWE PRZEPISY WALUTOWE W BELGJI .	"	7
BAISSA NA GIEŁDACH MIĘDZYNARODOWYCH.	"	8
CIEŻARY PODATKOWE , A BEZROBOCIE W W.BRYTANJI.	"	9
TRUDNOŚCI WALUTOWE W BRAZYLJI .	"	10
PRZEPISY DEWIZOWE W PERSJI .	"	11
LIKWIDACJA OBIEGU BANKNOTÓW RENTENBANKU.	"	12
TEZAURYCJA MONET SREBRNYCH W ROSJI SOWIECKIEJ.	"	12
BILANS PŁATNICZY STANÓW ZJEDNOCZONYCH.	"	13
BANKI CZECHOSŁOWACKIE W 1929 R.	"	14

.....

W I A D O M O Ś C I F I N A N S O W E , W A L U T O W E
I K R E D Y T O W E .

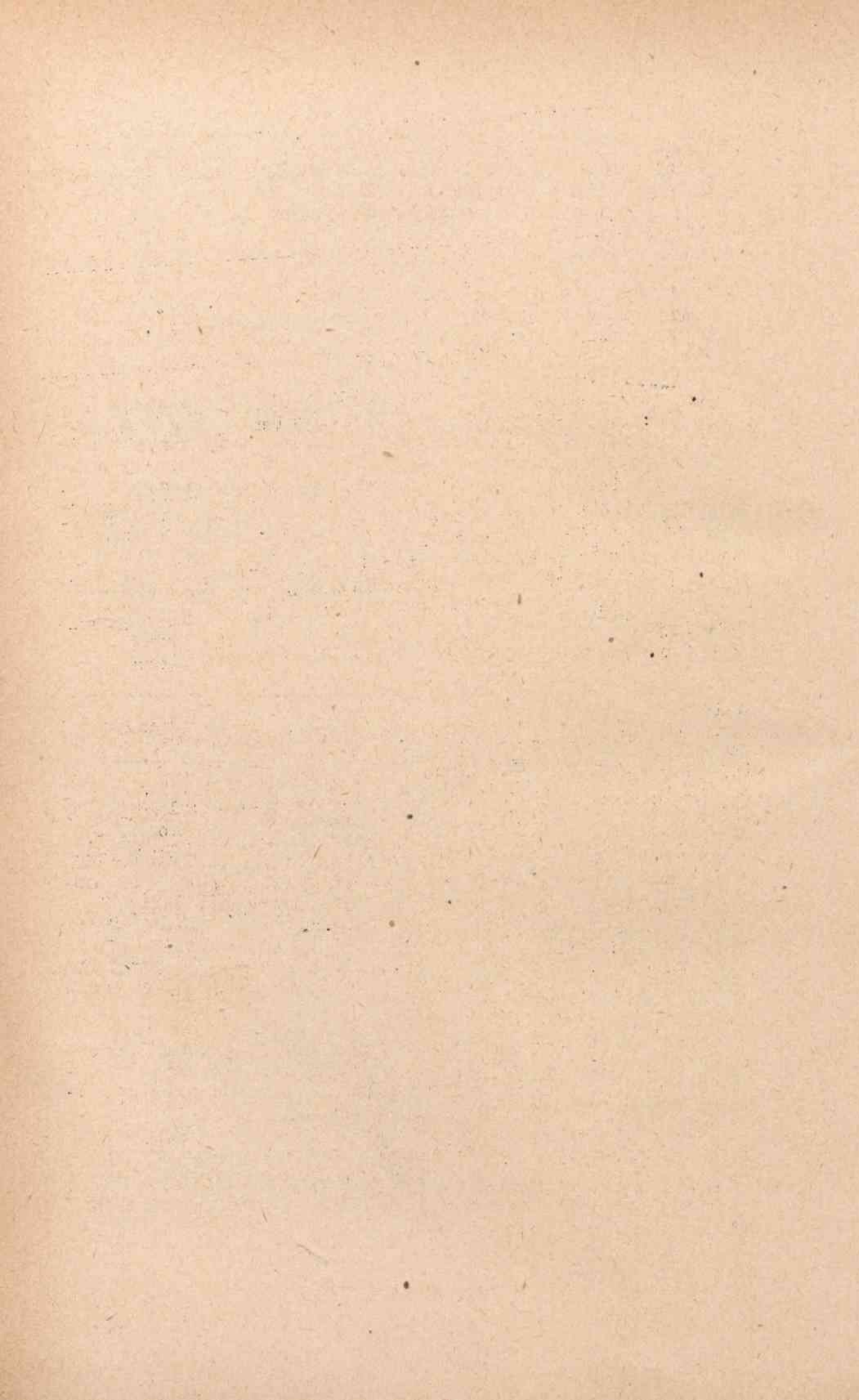
SZWAJCARJA JAKO "RAJ PIENIĘŻNY".

"HAMBURGER NACHRICHTEN" z 19
b.m. w artykule pod powyższym nagłówkiem wywodzą co następuje:

Ostatniemi czasy SZWAJCARJA w dziedzinie zakupu złota staje się poważnym konkurentem FRANCJI. Odkąd bowiem kurs franka francuskiego zachwiał się w stosunku do funta szterlinga i osiągnął poziom, z powodu którego nabywanie złota sztandarowego BANKU ANGLJI już się nie opłaca, wielkie BANKI ZURYCHSKIE dzięki stałemu kursowi waluty szwajcarskiej zakupują w coraz większej mierze to złoto.

Fakt, że frank francuski musiał ze swej dumnej wyżyny zejść nieco na dół, posiada dla międzynarodowej polityki dyskontowej daleko sięgające znaczenie. Choć bowiem BANK ANGLJI swoje własne zapasy szlachetnych kruszców w dzisiejszych warunkach może tylko powoli wypełniać, to jednak niebezpieczeństwo dalszego ubytku tych rezerw narazie jest żegnane. Znajdują się one w chwili obecnej powyżej t.zw. GRANICY CUNLIFFA, wynoszącej 150 milionów funtów. Wprawdzie w ub.r. ze zmianą stopy dyskontowej zwlekało i wówczas, kiedy ta granica dawno była przekroczona. To jednak, co przy stopie 5%-wej można było szerszemu ogółowi jeszcze jako tako wytłomaczyć, obecnie przy 3%-wej stopie żadną miarą już by się usprawiedliwić nie dało. Dokonane zatem w ostatniej niemal chwili zahamowanie codziennego ubytku złota w BANKU ANGLJI przyczyniło się do uniknięcia podwyżki dyskonta.

Jeśli zaś dotychczas nie zdołano sobie jeszcze wytłomaczyć właściwych przyczyn hossy franka francuskiego, to czynniki powodujące silny wzrost kursu

franka szwajcarskiego ujawniają się bardzo wyraźnie. Obok bowiem stale wznagającej się ucieczki kapitału niemieckiego rozwija się także ucieczka kapitału angielskiego do SZWAJCARJI, pozostająca w związku z coraz większymi ciężarami podatkowymi w WIELKIEJ BRYTANJI. Mogłoby się wprawdzie zdawać, że spowodowane wielkim przypływem obcego kapitału do SZWAJCARJI stanięcie stopy procentowej powinno by ostatecznie wywołać ucieczkę kapitału szwajcarskiego. Otóż tam, gdzie wabią niższe podatki, nie może właśnie odstraszyć ubytek procentu. Doczekaliśmy się zatem, że uznana dotychczas ogólnie reguła wzajemnego oddziaływania między ruchem kursu dewiza parytetami procentowymi została przełamana.

REFORMA USTAWY AKCYJNEJ W NIEMCZECH.

Berlińska "BOERSEN-ZEITUNG" z 18-go b.m. podaje, że ministerstwo sprawiedliwości RZESZY wypracowało projekt nowej ustawy akcyjnej. Przewiduje on całkowite zniesienie dotychczasowych przepisów w KODEKSIE HANDELOWYM i ogłoszenie zupełnie nowej „USTAWY O TOWARZYSTWACH AKCYJNYCH i TOWARZYSTWACH KOMANDYTOWYCH NA AKCJE”. Jest to sposób o tyle korzystniejszy od noweli ustawowej, że umożliwia wypracowanie łatwiej zrozumiałej szerszemu ogółowi ustawy. Projekt uwzględnia zmiany, jakie zaszły w strukturze gospodarczej NIEMIEC oraz liczne postulaty publiczności.

Z wielkiego szeregu nowych przepisów tej ustawy wymienić należy: ograniczenie obowiązków rady nadzorczej, uproszczenie postępowania przy wpisach, większą ochrona mniejszości akcjonariuszów w radzie nadzorczej, rozszerzenie prawa akcjonariuszów na WALNEM ZGROMADZENIU, ograniczenie pra-

wa kilkakrotnego głosowania przy zachowaniu jednak akcji, uprawniających do głosowania, odpowiedzialność akcjonariuszów za wykonanie prawa głosowania, rozszerzenie obowiązku udzielania informacji na walnym zgromadzeniu, obostrzenie przepisów co do opublikowania sprawozdań rocznych, treściwy układ bilansu oraz rachunku zysku i strat, zniesienie t.zw. akcji zapasowych, a wreszcie dopuszczenie t.zw. kapitału autoryzowanego, stwarzenie akcji uprzywilejowanych i ułatwienie fuzyj.

POWROT BELGJI DO WALUTY ŻŁOTEJ .

"INFORMATION FINANCIERE" z 18-go sierpnia r.b. omawia decyzje BELGIJSKIEGO BANKU NARODOWEGO w sprawie przywrócenia wolnego obrotu złotem pomiędzy BELGJĄ a zagranicą. Ta decyzja wieńczy dzieło reformy walutowej, rozpoczęte w październiku 1926 r. przez stabilizację kursu franka. Stabilizacja ta okazała się wówczas dość trudna, gdyż początkowo zamierzano stabilizować frank belgijski według kursu 107 franków za 1 funta szterlinga / w końcu 1925 r./ . Te usiłowania były oczywiście wynikiem reformy walutowej we FRANCJI, gdzie wówczas ministerstwo CAILLAUX usiłowało stabilizować franka francuskiego według parytetu 104 franki za 1 funta szterlinga: ale zarówno we FRANCJI, jak i w BELGJI, utrzymanie tak wysokiego kursu waluty okazało się niemożliwe i w połowie 1926 r. nastąpił krach walutowy w EUROPIE ZACHODNIEJ, który pociągnął za sobą gwałtowny spadek waluty belgijskiej francuskiej i włoskiej. Ostateczna stabilizacja była dokonana w dniu 25 października 1926 r. według parytetu 175 franków belgijskich za 1 funta szterlinga.

Stabilizacja waluty belgijskiej była tematem ożywionej dyskusji nie tylko w BELGJI, ale i wśród ekonomistów zagranicznych: często zarzucano rządowi belgijskiemu, że mógł stabilizować walutę po kursie znacznie wyższym, że zbyt pośpieszył się ze stabilizacją. Jako przykład przytaczano dzieje stabilizacji franka francuskiego, który mimo, iż spadł do kursu 240 fr. za 1 funt szterling, to jednak mógł być stabilizowany według parytetu 125 fr./za funt szterling/. "INFORMATION FINANCIERE" uważa jednak te zarzuty za niesłuszne, bo chociaż możliwe jest, że udało by się stabilizować walutę belgijską po nieco wyższym kursie, to jednak ze stabilizacji, tak jak ona została dokonana, osiągnęła BELGJA olbrzymie korzyści .

Już zestawienie zasadniczych pozycji z wykazów BELGIJSKIEGO BANKU NARODOWEGO dowodzi jak szybko umocniona została tak chwiejna jeszcze w 1926 r. waluta belgijska .

Data wykazu	Zapasy złota	Rezerwy walutowe za granicą	Obieg banknotów	Wkłady na rachunkach bieżących
28/X.1926 r.	2.796	2.406	8.767	1.177
29/XII. "	3.101	2.233	8.946	1.007
30/VI.1927 r.	3.223	2.219	9.532	359
26/XII. "	3.593	2.623	10.217	914
28/VI.1928 r.	3.997	2.330	10.510	719
27/XII. "	4.517	2.833	11.608	1.053
27/VI.1929 r.	5.016	2.301	12.409	329
26/XII. "	5.876	2.888	13.425	952
27/III.1930r.	5.903	2.727	13.950	546
26/VI. "	6.009	3.673	14.512	833
31/VII. "	6.020	4.221	15.416	352

w m i l j o n a c h f r a n k ó w .

Rezerwy kruszcowo walutowe BELGIJSKIEGO BANKU NARODOWEGO, które w dacie stabilizacji wynosiły około 5 miliardów franków, obecnie wynoszą przeszło 10.2 miljarda fr. Byłoby bardzo ryzykowne posiadając w końcu października 1926 r. zaledwie 2.8 miljarda fr. pokrycia w złocie, co w stosunku do ówczesnego obiegu banknotów i natychmiastowo płatnych zobowiązań wynosiło zaledwie 28%, stabilizować kurs według wyższego parytetu niż ten, który obrał rząd belgijski przed 4 lata. Jak właściwie ustalony był kurs stabilizacyjny waluty belgijskiej, dowodzi rozwój wywozu belgijskiego. Tylko dzięki temu, iż niski kurs stabilizacyjny ułatwił zbył towarów belgijskich na rynkach eksportowych możliwe było takie spotęgowanie wywozu z tego kraju. Wartość wywozu belgijskiego wynosiła:

1927 r.	21.620	miljonów franków
1928 "	30.955	" "
1929 "	32.235	" "

Bierny bilans handlowy w obrocie handlowym zagranicą jest zjawiskiem stałym: saldo bierne wynosiło w r. 1927 - 7.560 milionów fr. w r. 1928 - 1.185 milionów fr., w r. 1929 - 3.275 milionów fr. Jednak to nieznaczne saldo bierne jest bez znaczenia, bo w bilansie płatniczym BELGJI ta pozycja bierna jest ze znaczną nadwyżką pokryta przez wielkie dochody z inwestycji zagranicznych, zwłaszcza inwestycji przemysłowych. Dzięki tej strukturze bilansu płatniczego BELGJA jest od czasu stabilizacji franka krajem eksportującym kapitał i prawdopodobnie kwota inwestycji rocznych BELGJI zagranicą stale będzie wzrastała.

Dzięki tej pomyślnej sytuacji finansowej i walutowej możliwe było зниżenie stopy dyskontowej BELGIJSKIEGO BANKU NARODOWEGO do 2½%. Mimo to dopływ złota do banku emisyjnego BELGJI trwa w dalszym ciągu i zapowiedziane są dalsze transporty złota z LONDYNU i NOWEGO JORKU.

KONTROLA OBROTU DEWIZOWEGO W HISZPANJI .

"THE FINANCIAL NEWS" z 19-go sierpnia r.b. donosi, że w dniu 18 sierpnia ogłoszony został dekret rządu hiszpańskiego w sprawie kontroli obrotu dewizowego. Utworzony został specjalny urząd, którego zadaniem będzie kontrola wszelkich spraw postojących w związku z obrotem dewizowym: głównym celem tego nowego urzędu będzie oczywiście przedsięwzięcie środków, zmierzających do zahamowania spekulacji pezetą. Deprecjacja pezety w ciągu ostatnich dni przybrała groźny charakter i kurs niekiedy dochodził do 50 pezetów za 1 funta szterlinga. Wobec tego, że parytet pezety wynosi 25.2 pezety za funt szterling oznacza to, iż waluta hiszpańska utraciła połowę swojej wartości kursowej. W dniu 18 sierpnia r.b. nastąpiła lekka poprawa kursu, mianowicie początkowy kurs 47 pezetów później się podniósł i w końcu sesji giełdowej w MADRYCIE notowano funt szterling około 46 pezetów.

Dekret z 18 sierpnia zakazuje wszelkich transakcji arbitrażowych zagranicą bez względu czy te transakcje są dokonywane przez banki, domy bankowe, czy też przez przedsiębiorstwa handlowe

i przemysłowe. Z tego względu banki i domy bankowe będą obowiązane c o d z i e n n i e składać, utworzone-
mu na zasadzie dekretu z 18/VIII.r.b., urzędowi wy-
kazy g ł ó w n y c h p o z y c y j b i l a n s o -
w y c h : urząd rzeczony powołany jest bowiem do
śledzenia za tem, czy kredyty udzielone przez banki
poszczególnym klientom nie są właściwie przeznaczo-
ne dla operacyj związanych ze spekulacją walutową.
Kontrola urzędu walutowego będzie polegała tedy na
ustaleniu czy kredyty bankowe utrzymane są w normalnych
granicach, czy są gospodarczo uzasadnione, a przekro-
czenie zwykłych granic będzie uważane za pośrednie
popieranie spekulacji pezeta .

Rząd hiszpański sądzi, że
spekulacja walutą kraju nie byłaby w tych rozmia -
rach możliwa, gdyby nie pomoc banków hiszpańskich.
Urząd kontroli będzie tedy systematycznie zwalczał
wszelką możliwość udzielenia kredytów, które mogą
mieć charakter spekulacyjny. Zwłaszcza zakazuje de -
kret udzielania kredytów pod zastaw walut zagranicz -
nych. Tego rodzaju operacje są bankom wyraźnie zaka -
zane .

"THE FINANCIAL NEWS" ko-
mentuje nader ironicznie dekret z 18 sierpnia r.b.
Kontrola obrotu dewizowego była w okresie inflacji
wprowadzona we wszystkich krajach europejskich i
wszędzie okazała się jednakowo bezcelowa i bezsku -
teczna. Dzieje inflacji są dowodem, że żadne zakazy
ani kontrola przekazów zagranicznych nie wstrzymują
spadku waluty: tylko planowa reorganizacja systemu
walutowego mogłaby powstrzymać spadek pezety. Sta-
bilizacja waluty jest dla HISZPANJI łatwiejsza, niż
dla jakiegokolwiek innego kraju w EUROPIE — należy
jednak przede wszystkim wstrzymać inflację pożyczek
wewnętrznych, która wzmaga obieg pieniężny i podważa
kurs pezety .

ZNIŻKA STOPY DYSKONTOWEJ BANKU GDAŃSKIEGO.

"THE FINANCIAL NEWS" z 19-go
sierpnia r.b. donosi, iż w dniu 18 sierpnia BANK GDAN -
ski zredukował swoją stopę dyskontową z $4\frac{1}{2}$ do 4% .

NOWE PRZEPISY WALUTOWE W BELGJI .

Holenderski "TE TELEGRAAFH"
z 20-go b.m. w korespondencji z BRUKSELI na powyższy temat wywodzi co następuje:

Przywrócony w BELGJI z dniem 1 b.m. w o l n y. h a n d e l z ł o t e m oznacza ostatni etap na drodze do wyzdrowienia waluty . BEL - GIJSKI BANK NARODOWY jest znowu zobowiązany nabywać i sprzedawać złoto , a to pod następującymi warunkami :

1/ Cena kupna 1 kg. złota przedniego gatunku wynosi 4.763.1338 belga czyli 28.815.669 belgijskich franków papierowych,

2/ przyjmuje się złoto w s z t a b a c h o wadze 12.5 kg. i zawartości przedniej conajmniej 985/1000,

3/ co do nabywania m o n e t złotych pozostają nadal w m o c y dotychczasowe przepisy , mianowicie: za złotr. 20 - MARKÓWKĘ niemiecką płaci się 168.50 fr. , za 20-FRANKÓWKĘ L. CIIPSKIEJ UNJI MONETARNEJ : 136.50 fr. , za takąż 10-FRANKÓWKĘ : 68.25 fr. , za 1 złoty FUNT ANGIELSKI : 172.25, a za 10 - SZYLINGÓW angielskich : 86.10 fr. ,

4/ s p r z e d a ż złota odbywa się również w s z t a b a c h o minimalnej wadze 12.5 kg. po cenie 4.779.8634 belga czyli 23.899.317 belgijskich fr. papierowych za 1 kg. złota przedniego gatunku /1000/1000/, który to kurs odpowiada o f i - c j a l n e m u p a r y t e t o w i franka belgijskiego , względnie belgi .

Ustawa s t a b i l i z a - c y j n a z 25 października 1926 r. nie zobowiązywała BANKU NARODOWEGO do w y m i a n y biletów na złoto , srebro , wartość złotą , lub obce dewizy złote , lecz pozostawiała to wolnej decyzji tej instytucji . N o w e rozporządzenie natomiast z n o s i powyższy przepis i zezwala na w y m i a n ę znajdujących się w obiegu biletów na z ł o t o w s z t a b a c h , jednakowoż n i c w m o n e t a c h z ł o t y c h , ponieważ nowy system pieniężny n i e przewiduje jeszcze ich bicia .

Banki belgijskie będą zatem przy pomyślnym punkcie złota mogły nabywać ten kruszec w sztabach, jak również sprzedawać go BANKOWI NARODOWEMU po wyżej podanej cenie. Nie można bowiem przypuszczać, ażeby kupiec nabywał złoto w sztabach na cele wypłat międzynarodowych, ponieważ wystarcza mu na to zupełnie wystawienie czeku. Przywrócenie wolnego handlu złotem w BELGJI posiada przeto w głównej mierze znaczenie moralne.

BAISSA NA GIEŁDACH MIĘDZYNARODOWYCH.

Berlińska "BOERSEN-ZEITUNG" z 19-go b.m. w artykule pod powyższym nagłówkiem stwierdza na wstępie, że niepomyślnie położenie gospodarcze świata w silniejszej - szej niż kiedykolwiek mierze wycisnęło piętno swoje na najważniejszych giełdach międzynarodowych. Zachwiany przez WIELKI KRACH NOWOJORSKI poziom kursów 1929 r. w ostatnich 6 miesiącach nie został osiągnięty w żadnym kraju.

Wprawdzie z początkiem r.b. w STANACH ZJEDNOCZONYCH i we FRANCJI zaznaczyła się silna reakcja, lecz już w II-gim kwartale nastąpił ponownie ruch baissowy. W szczególności zaś w STANACH ZJEDNOCZONYCH po zbyt optymistycznych nadziejach gospodarczych nastąpiło otrzeźwienie, a nawet we FRANCJI w związku z gwałtownym spadkiem cen na rynkach światowych spadły kursy walorów. Obok ANGLJI, która oprócz następstw baissy nowojorskiej miała jeszcze swoje własne afery w CITY, także HOLANDJA od jesieni ub.r. poniosła wielkie straty giełdowe. W NIEMCZECH wreszcie, gdzie od "CZARNEGO PIĄTKU" 1927 r. stale utrzymuje się niski poziom kursów, depresja gospodarcza również odzwierciadla się w sytuacji giełdowej. Nadmiar zaś i niepewność polityki wewnętrznej bynajmniej nie przyczynia się do optymistycznego patrzenia w przyszłość.

CIEŻARY PODATKOWE, A BEZROBOCIE W W.BRYTANJI.

Sierpniowy biuletyn WESTMINSTER BANKU /WESTMINSTER BANK REVIEW/ analizuje związek, jaki istnieje pomiędzy zastraszającym zwiększeniem bezrobocia w W.BRYTANJI, a obciążeniem podatkowym przemysłu angielskiego. W ciągu lipca bezrobocie w ANGLJI zwrastało w sposób następujący:

Data wykazu	Ilość bezrobotnych	Zwiększenie w porównaniu ze stanem w r. 1929 r.
30 czerwca	1.890.600	748.218
7 lipca	1.933.500	789.254
14 lipca	1.939.900	803.236
21 lipca	1.972.700	850.057
28 lipca	2.011.467	857.338

Mimo, iż zwykle letnie miesiące są okresem zmniejszenia bezrobocia, w W.BRYTANJI właśnie od początku 1930 r. bezrobocie niepowstrzymanie wzrasta i letnie miesiące nie tylko nie wykazują żadnego zmniejszenia, ale nawet w ciągu lipca bezrobocie zwiększyło się tak znacznie, że 28 lipca ilość bezrobotnych była o 121 tysięcy większa, niż 30-go czerwca. W porównaniu z końcem lipca 1929 r. ilość bezrobotnych w W.BRYTANJI była o 857 tysięcy, t.j. prawie o 75% większa.

Zwiększenie bezrobocia o 75% w porównaniu z r.ub. jest katastrofą dla kraju. Tymczasem polityka podatkowa W.BRYTANJI nie zmierza bynajmniej do wzmoczenia zdolności eksportowej kraju i do zmniejszenia w ten sposób bezrobocia. Obecny ucisk podatkowy jest tak straszliwym ciężarem, że przemysł brytyjski z góry jest zdystansowany przez przemysł innych krajów, gdzie obciążenie podatkowe stanowi mniejszą pozycję w kalkulacji kosztów produkcji. Realna wartość obciążenia, jakie przypada na 1 mieszkańca W.BRYTANJI z tytułu długu państwowego, jest o **ś n i o k r o t n i e** większa w r. 1930, niż przed wojną światową. W tym samym okresie t.j. od 1913 do 1930 r. realny ciężar długu państwowego we FRANCJI został zredukowany do połowy,

a ciężar długu państwowego we WŁOSZECH jest niedużo większy niż przed wojną. Olbrzymi wzrost ciężarów finansowych wskutek wojny światowej był w W. BRYTANJI, przede wszystkim skutkiem stabilizacji waluty, po tym samym kursie co przed wojną: inne zaś kraje europejskie wskutek inflacji i korzystnych układów konsolidacyjnych zredukowały swój dług państwowy do $\frac{1}{3}$, a nawet do $\frac{1}{5}$ jego wartości kursowej. Zniżka cen, jaka nastąpiła od 1925 r. /kiedy funt angielski został ostatecznie ustabilizowany/ do połowy 1930 r., wynosi około 36%. Realny ciężar długu państwowego wzrósł tedy w ciągu 5 lat prawie o dwie piąte.

Wzrost tego ciężaru nie znalazł swojego odpowiednika w preliminarzu budżetowym, jednak niewątpliwie stałe zwiększanie realnych ciężarów obciążenia podatkowego, wskutek wzrastającej zdolności nabywczej pieniądza, jest jednym z najgroźniejszych zagadnień przemysłu angielskiego. W innych krajach zmiany realnego obciążenia podatkowego /wskutek zmian wartości pieniądza/ są niewątpliwie również dotkliwe: ale w żadnym kraju obciążenie to nie dochodzi do takich rozmiarów, jak w W. BRYTANJI, gdzie jedną piątą dochodu społecznego konfiskuje państwo.

W żadnym też kraju bezpośrednio obciążenie przemysłu nie jest tak wielkie, jak w W. BRYTANJI: z 685 milionów funtów, które wpłynęły do skarbu państwa tytułem dochodów podatkowych, 238 milionów funtów, t.j. 34½%, pochodziło z podatku dochodowego, a 56 milionów funtów, czyli 8% dodatkowego podatku dochodowego. W budżecie na r. 1929/30 udział podatku dochodowego w ogólnych dochodach podatkowych będzie wynosił znacznie więcej, niż w 1928 r. /t.j. więcej niż 42½%. Tak wysokie opodatkowanie paraliżuje inicjatywę przedsiębiorcy, uniemożliwia tworzenie rezerw i sprzyja ucieczce kapitału. To też konieczne jest, aby przed nowymi eksperymentami podatkowymi rząd zastanowił się nad wpływem systemu podatkowego na stan przemysłu w W. BRYTANJI.

TRUDNOSCI WALUTOWE W BRAZYLJI.

"NEW YORK HERALD" z 19-go sierpnia r.b. dowodzi, że katastrofa waluty brazylijskiej była nie tylko wynikiem spadku cen kawy, ale również zupełnie chybionej polityki KASY STABILIZACYJ-

NEJ. BRAZYLJA nie posiada jednolitego systemu walutowego, a dwa banki emisyjne w BRAZYLJI, mianowicie KASA STABILIZACYJNA i BANK BRAZYLJI mają prawo niezależnie od siebie emitować banknoty. Jaka była ostatnio polityka KASY STABILIZACYJNEJ tego właściwie nikt nie wie, bo wykazy tej instytucji nigdzie nie są ogłaszane i szczegółów o jej działalności nie można nawet znaleźć w FEDERAL RESERVE BULLETIN. Niewątpliwie jednak, aby przyjść z pomocą zagrożonym plantatorom kawy, KASA STABILIZACYJNA utrzymywała zbyt niską stopę dyskontową i prowadziła politykę inflacji kredytowej.

Nie jest wykluczone, że KASA STABILIZACYJNA świadomie nie przeciwdziałała spadkowi waluty brazylijskiej, gdyż spadek ten stwarza naturalną premję eksportową i w ten sposób stanowi pewną ulgę dla plantatorów kawy. Wobec znacznych długów zagranicznych BRAZYLJI, spadek waluty stwarza olbrzymie komplikacje dla rządu tego kraju. Dotychczas oprocentowanie i amortyzacja długów zagranicznych było zapewnione przez dodatnie saldo bilansu handlowego: obecnie saldo to, wskutek zmniejszonej konsumpcji kawy i spadku cen, jest zagrożone. Nadwyżka wywozu nad przywozem wynosiła w 1929 r. około 40 milionów dolarów, zaś w r.b. będzie zapewne znacznie mniejsza. Zobowiązania zagraniczne, które nie mogły być pokryte z eksportu towarów musiały być pokryte przez eksport złota. Znaczna pożyczka kawowa nie zdołała sannać finansów brazylijskich i po trzyletniej stabilizacji faktycznej od 1926 r. do końca 1929 r. obecnie waluta brazylijska należy do najbardziej chwiejnych /mowa tu o pożyczce pod zastaw 13½ milionów worków kawy, która w I-iej połowie r.b. była udzielona przez syndykat banków nowojorskich - SPEYER & CO., BANCAMERICA-BLAIR CO., DILLON READ & CO. oraz SCHROEDER BANKING CORPORATION; pożyczka ta nie miała powodzenia na międzynarodowych rynkach emisyjnych/.

Spadek milrejsa w sierpniu wynosił około 6% jego wartości kursowej w końcu lipca. Obecna deprecjacja waluty brazylijskiej wynosi około 16% w stosunku do faktycznego kursu stabilizacyjnego, osiągniętego w okresie 1926 - 1929 r.

PRZEPISY DEWIZOWE W PERSJI .

"FRANKFURTER ZEITUNG" z 20-go sierpnia r.b. donosi, iż nowe przepisy dewizowe w PERSJI, krępujące obrót dewizowy z zagranicą zostały uzupełnione przez nowe zarządzenia. Według noweli do ustawy dewizowej wszystkie dewizy pochodzące z eksportu powinny być

przekazywane państwu z wyjątkiem 10%, które eksporter ma prawo zachować dla siebie. O ile jednak wzamian za wywiezione towary eksporter obowiązuje się importować do kraju towary zagraniczne, które nie mają charakteru towarów luksusowych, to na zasadzie nowej ustawy posiada prawo zachowania 50% dewiz, uzyskanych z wywozu.

LIKWIDACJA OBIEGU BANKNOTÓW RENTENBANKU .

Jak donosi "VOSSISCHE ZEITUNG" z dnia 20 sierpnia r.b. wycofano z obiegu dotychczas 4/5 banknotów RENTENBANKU. W dniu 31 lipca 1930 r. było w obiegu tylko 448.3 miljona banknotów RENTENBANKU: ogólna suma wycofanych z obiegu i umorzonych banknotów RENTENBANKU wynosi tedy prawie 1.632 miliony mk.

TEZAURYZACJA MONET SREBRNYCH W ROSJI SOWIECKIEJ.

"EKONOMICZESKAJA ŻYZN" z 19-go sierpnia r.b. Nr.143 zawiera komunikat kolegjum G.P.U. /Głównego Zarządu Politycznego/ o rozstrzelaniu 4 "złośliwych spekulantów" srebrną monetą w ROSJI SOWIECKIEJ - BOGDANOWA, SIMONOWA, FROŁOWA i MASZKOWA. Oczywiście w komunikacie kolegjum G.P.U. te 4 ofiary są scharakteryzowane, jako "kontrrewolucyjne elementy, które usiłują dezorganizować normalny rozwój socjalistycznej rozbudowy i podważyć zaufanie do naszego systemu walutowego".

Przyczynę tezauryzacji monet srebrnych należy oczywiście szukać nie w "chęci zdeorganizowania budowy socjalizmu" przez tych drobnych sklepikarzy i urzędników kasowych, których rozstrzelała czerezwyczajka, a w tym, że niebywałe tempo inflacji sowieckiej doprowadziło do takiej deprecjacji czerwonońca, iż nawet odpowiednia suma pieniędzy w srebrnej monecie przedstawia znacznie większą wartość niż papierowe ruble. Jest wręcz nieuniknione, że w tym stadium inflacji moneta srebrna znika z obiegu. To też wiadomości o chowaniu srebrnej monety mnożą się w prasie sowieckiej /patrz "PRAWDA" z 14 sierpnia r.b./.

BILANS PŁATNICZY STANÓW ZJEDNOCZONYCH .

"NIEUWE ROTTERDAMSCHÉ COURANT"

z 20-go b.m. omawiając w korespondencji z NOWEGO JORKU świeżo ogłoszony memorjał NOWOJORSKIEGO BANKU FEDERALNEGO o bilansie płatniczym STANÓW ZJEDNOCZONYCH wywodzi co następuje:

Najważniejszą zmianą w tym bilansie jest spadek eksportu kapitału o 561 milionów dolarów. Z powodu wysokich stóp procentowych i zastój na rynku obligacyjnym w ciągu 1929 r. kwota długoterminowych lokat amerykańskich z granicą w porównaniu z 1928 r. obniżyła się o 414 milionów dolarów. Przynoś zaś krótkoterminowych lokat zagranicznych w bankach amerykańskich o 13 milionów został wyrównany spadkiem długoterminowych lokat zagranicznych w sumie 92 milionów dolarów.

Równoległe ze spadkiem eksportu kapitału obniżył się w 1929 r. także wywóz towarów o 116 milionów dolarów, zaś saldo kredytowe niewidzialnych pozycji amerykańskiego handlu zagranicznego spadło o 50 milionów. Z obu tych źródeł wynikło ogólne saldo kredytowe o 166 milionów mniejsze od tegoż salda lat poprzednich. Na wyrównanie rozrachunku międzynarodowego wpłynęło do kraju równo 120 milionów dolarów w złocie, gdy w 1928 r. nadwyżka z amerykańskiego eksportu kapitału nad saldem kredytowym z ruchu towarowego i z niewidzialnych pozycji przyniosła ubytek złota w wysokości 272 milionów dolarów.

W pozycjach niewidzialnych nie zaznaczyły się większe zmiany. Przychody odsetkowe z ulokowanych zagranicą prywatnych amerykańskich pieniędzy szły dalej w górę i były większe niż kiedykolwiek. Ta pozycja kredytowa jednak w znacznej mierze została wyrównana spłatami odsetek obcokrajowcom, którzy pieniądź swój lokowali w AMERYCE. Wydatki turystów amerykańskich również wzrosły, lecz prawie połowa tego wzrostu została wyrównana wydatkami turystów zagranicznych w AMERYCE. Ciężar przewozowy STANÓW ZJEDNOCZONYCH wreszcie był o 45% większy, niż w 1928 r.

 WIADOMOŚCI BANKOWE.

 BANKI CZECHOSŁOWACKIE W 1929 R.

"PRAGER TAGEBLATT" z 19-go b.m. w obszernym artykule na powyższy temat wywodzi co następuje:

Wysoce charakterystycznym znamieniem sytuacji jest, że trzy wielkie banki praskie, mianowicie BANK ANGLO-CZECHOSŁOWACKI, PRASKI BANK KREDYTOWY i CZESKI BANK KOMERCYJALNY za 1929 r. nie ogłosiły własnych bilansów, lecz wspólny bilans fuzyjny pomimo, że fuzja po długotrwałych rokowaniach została dopiero dokonana na wiosnę 1930 r. Wywołała ona też nie małą sensację, ponieważ nastąpiła przymusowo pod patronatem PAŃSTWA, które w końcu samo przejęło 40% akcji. Dotychczas za instytucję, którą państwo posługiwało się w swych tranzakcjach, uważana była jedynie ŽIVNOSTENSKA BANKA, o ile nie wchodził w grę BANK NARODOWY. Obecnie zaś państwo ma bezpośredni udział w innym banku, który przeto zwraca na siebie ogólną uwagę.

Bilans fuzyjny tego banku nie umożliwia wytworzenie sobie opinii o jego sytuacji. Kapitał akcyjny wynosi 235 milionów koron, a rezerwy 140 milionów, gdy w czasie kiedy sfuzjonowane dziś instytucje były samodzielne, suma ich kapitału wyniosła 295 milionów, a rezerw 192 miliony. W bilansie fuzyjnym zaś nie są uwidocznione odpisy. Z tą fuzją jednak koncentracja banków czeskich nie jest bynajmniej jeszcze wyczerpana.

Rok 1929 był dla banków czechosłowackich naogół jeszcze dobry. Jednak brakło już wiele źródeł zysków, przede wszystkim zaś odpadły zyski przypadkowe, tak że banki musiały żyć z bieżącego interesu. Fakt ten bilansowo wyraża się przeważnie tak, że zyski giełdowe w porównaniu z 1928 r. zmniejszyły się, ponieważ musiały służyć do pokrycia innych strat. W szczególności

zaś znikły zupełnie zyski dewizowe. Na interesie emisyjnym banki również nic nie zarabiały. O ile bowiem w I-iej połowie 1929 r. wogóle dokonano emisji, publiczność mała tylko się nimi interesowała, tak że dostały się one przeważnie do portfeli banków. Natomiast udało się plasować podwyższone kapitały niektórych wielkich banków. CZEŠKI UNION BANK, ŽIVNOSTENSKA BANKA i CZEŠKI BANK DYSKONTOWY musiały jednak zaniechać zamierzonej podwyżki kapitału.

Wkłady na książeczki wzrosły w bankach również i w 1929 r., co jednak po części przypisać należy podwyższonej przez niektóre instytucje stopie procentowej. Pod tym względem rozegrała się nawet między bankami ostrowalka konkurencyjna, w której następstwie banki nie dopasowały swych stóp do obniżonej w maju r.b. oficjalnej stopy dyskontowej. Wkłady oszczędnościowe wykazały również przyrost, a mianowicie z 9.2 do 10 miliardów koron. Przyrost ten był atoli w KASACH OSZCZĘDNOŠCI większy, bo z 16.7 do 17.8 miliardów koron. Czy zaś ten wzrost wkładów przypisać należy gromadzeniu kapitału, to trudno ocenić, albowiem ostrożni kapitaliści wycofali swój pieniądz z przedsiębiorstw i ulokowali go na książeczki. Mimo spadku konjunktury jednak cyfra dłużników we wszystkich instytucjach wzrosła tak, że na podstawie bilansów nie można mówić o zmniejszonej zapotrzebowaniu kredytowym gospodarstwa. Koszty administracji wykazują prawie we wszystkich instytucjach wzrost w dziedzinie personalnej, a to pomimo redukcji i racjonalizacji. Podatki natomiast wykazują linię zniżkową.

.....

